Vijf aanbevelingen voor een toekomstbestendige zorgarbeidsmarkt

Oproep van de Brancheorganisaties Zorg aan de programmacommissies

Iedereen verwacht goede zorg als dat nodig is. In Nederland is de zorg goed geregeld, maar het systeem staat onder grote druk. De zorgvraag blijft stijgen, de arbeidsmarkt is krap en de overheidsuitgaven lopen op. Dat maakt investeren in de zorg urgent. De zorg kan deze uitdagingen niet alleen aan. De politiek moet keuzes maken die zorgorganisaties en zorgmedewerkers helpen om goede en toekomstbestendige zorg te blijven bieden.

De Brancheorganisaties Zorg (ActiZ, de Nederlandse ggz, NFU, NVZ en VGN) vertegenwoordigen meer dan 1 miljoen zorgprofessionals. Wij roepen u op om de volgende vijf voorstellen op te nemen in uw verkiezingsprogramma.

1. Investeer in gezondheid – voorkom zorg

De zorgvraag verlagen lukt alleen door gezondheidsproblemen te voorkomen.

Meer zorg leveren is geen houdbare oplossing. Daarvoor ontbreken de mensen en middelen. Veel gezondheidsproblemen ontstaan door hoe onze samenleving is ingericht. Bestaanszekerheid – zoals een goed inkomen, veilige woonomgeving, gezond eten, schone lucht en goed onderwijs – vormt de basis voor een gezond leven. Als mensen gezonder leven, doen zij minder vaak een beroep op zorg. Ze blijven ook langer actief en economisch productief. Daarom moet gezondheidsbevordering een centrale rol krijgen in al het beleid. Een coördinerend minister met mandaat is nodig om deze omslag aan te sturen.

- **Politieke actie:** Benoem een coördinerend minister voor gezondheid en veranker 'health in all policies' in uw programma.

2. Investeer in zorgorganisaties – maak zorg toekomstbestendig

Zonder investeringsruimte kunnen zorgorganisaties niet vernieuwen.

Door jarenlange bezuinigingen is de ruimte om te investeren in gebouwen, digitalisering, duurzaamheid en personeel uitgehold. Instellingen teren in op hun vastgoed en verduurzaming blijft achter.

Stop nieuwe bezuinigingen en biedt langjarige investeringsruimte. Geef zorgmedewerkers de tijd die nodig is voor zeggenschap, professionele ontwikkeling, begeleiding en doorgroei. Alleen dan blijven zij vitaal inzetbaar en behouden voor de zorg. Help de zorg om onze (grote) voetafdruk te verkleinen door subsidieregelingen zoals DUMAVA goed toepasbaar te maken. Voor de uitvoering van de Green Deal Duurzame Zorg is berekend dat er €1,4 miljard aan investeringen nodig is. Dit staat nog los van de extra maatregelen die nodig zijn vanwege de netcongestie.

- **Politieke actie**: Reserveer structurele middelen voor innovatie, verduurzaming en behoud van personeel.

Van de Brancheorganisaties Zorg (BoZ) maken deel uit:
(Postbus 9696 3506 GR Utrecht – T: (030) 273 97 26 – M: sscheer@brancheorganisatieszorg.nl)

3. Investeer in het opleiden van zorgmedewerkers

Zorg verandert snel. Opleiding en ontwikkeling moeten meebewegen.

Goede zorg vraagt om vakbekwame mensen. Daarvoor is structurele financiering van alle vormen van opleiden nodig: initiële opleidingen, vervolgopleidingen, bijscholing, zij-instroom en strategisch opleiden. Ook stagebegeleiding moet structureel vergoed worden.

Investeer in modern onderwijs: modulair, praktijkgericht en inclusief simulatieonderwijs. Maak sneller gebruik van talent van statushouders en zij-instromers. Bekwaam moet inzetbaar zijn.

- **Politieke actie:** Zorg voor structurele bekostiging van opleidingen én begeleiding, en maak flexibel opleiden mogelijk.

4. Investeer in een eerlijke beloning – dicht de loonkloof

Cruciale beroepen verdienen een concurrerende beloning.

Zorg is essentieel - en dankbaar - werk, maar de beloning blijft achter. Het vak wordt complexer: meer technologie, intensievere zorg, zwaardere verantwoordelijkheden. De dubbele loonkloof – loonachterstand op de markt en het maatschappelijk draagvlak voor een betere beloning van cruciale zorgberoepen[1] – maakt het moeilijk om medewerkers te behouden.

Beloon verpleegkundigen, verzorgenden en begeleiders eerlijk voor hun bijdrage. Alleen zo blijft de zorg aantrekkelijk en houdbaar.

- **Politieke actie:** Sluit de loonkloof en geef uitvoerende zorgmedewerkers een concurrerend salaris.

5. Haal fiscale drempels weg – laat werken weer lonen

Fiscale regels mogen goede samenwerking en extra inzet niet afstraffen.

Samenwerken in de zorg is nodig, maar wordt belemmerd door de btw van 21% op uitleen van personeel. Ook loont meer werken te vaak niet: veel zorgmedewerkers houden netto nauwelijks iets over als ze extra uren draaien. Zorg dat regionale samenwerking makkelijker wordt en maak het aantrekkelijker om meer te werken.

- **Politieke actie:** Maak uitlenen van personeels btw-vrij en hervorm het belastingstelsel zodat meer werken loont.

[1] Zie Stichting FWG: Resultaten Onderzoek Waarde van Werk